

BRITTA MARIA & MAURITS FONDSE:

'GAINSBOURG was meer WODKA dan champagne'

BIJ ZIJN OVERLIJDEN VERGELEEK FRANÇOIS MITTERRAND HEM MET DICTERS ALS APOLLINAIRE EN BAUDELAIRE. IN FRANKRIJK IS SERGE GAINSBOURG TOT OP HEDEN EEN ARTISTIEK ICOON EN MUZIKAAL VOORBEELD, MAAR IN NEDERLAND IS HIJ MINDER BEKEND. MET HUN VOORSTELLING **SERGE GAINSBOURG FOREVER** WILLEN ZANGERES BRITTA MARIA EN PIANIST MAURITS FONDSE DAAR VERANDERING IN BRENGEN. 'GAINSBOURG WAS EEN SLIMME COMONIST ÉN EEN MAN VAN UITERSTEN.'

TEKST: PATRICIA JACOB

Britta Maria voor het huis van Gainsbourg

RBLOTE VOETEN IN HET ZAND, KABBELENDE GOLVEN, EEN ondergaande zon. Serge Gainsbourg kijkt zijn liefde aan, pakt haar hand en fluistert: 'Laten we in zee stappen en samen verdrinken.' Pianist Maurits Fondse ziet het helemaal voor zich. Hij lacht als hij bedenkt wat Gainsbourg bij de branding had kunnen zeggen. 'De ultieme romantische setting en, b́ám, dan komt hij met iets wat je totaal niet verwacht. Zo'n opmerking had Gainsbourg kunnen maken.'

Zangeres Britta Maria knikt en zegt: 'Die verwijzing naar de dood past ook bij hem. Als tiener moest hij in Parijs een Jodenster dragen. Toen hij zijn eerste grote hit scoorde met *Je t'aime ... moi non plus*, liet hij bij Cartier een platina ster met diamanten maken. Dat was voor hem een soort revanche op de Nazi's. Gainsbourg heeft altijd het gevoel gehad dat de dood hem op de hielen zat; dat hij eigenlijk al lang dood had moeten zijn. Toen zijn moeder zwanger van hem was, is ze naar een abortuskliniek gegaan. Pas op het allerlaatste moment zag ze van de abortus af. Zijn leven en zijn muziek zijn de ultieme wraak op iedereen die hem wilde vermoorden.'

In de muzikale voorstelling *Serge Gainsbourg Forever*. Zijn liedjes, zijn vrouwen brengen Britta en haar man Maurits zijn muzikale erfenis tot leven. De voorstelling gaat op 6 maart 2016 in première, 25 jaar nadat de zanger, componist, acteur en regisseur in 1991 in Parijs aan een hartaanval overleed.

In diezelfde stad werd hij op 2 april 1928 geboren als Lucien Ginsburg. Hij was de zoon van Joods-Russische ouders, die hun geboorteland waren ontvlucht na de Russische Revolutie. Zijn vader was pianist, zijn moeder een mezzosopraan. Tijdens de Tweede Wereldoorlog verlieten de Ginsburgs Parijs en doken ze onder in de Limousin om deportatie te voorkomen.

Na de harde oorlogsjaren en zijn militaire dienst wilde de jonge Lucien het maken als kunstschilder. Maar nog voor zijn dertigste gaf hij de hoop op een schilderscarrière al op en wierp hij zich op de muziek. Als Serge Gainsbourg – die achternaam verwijst naar de Britse kunstschilder Thomas Gainsborough – zong hij in casino's en nachtclubs en begon hij liedjes te schrijven. Met *Le poinçonneur des Lilas* scoorde hij in 1959 een bescheiden hit. Maar zijn doorbraak kwam pas tien jaar later met *Je t'aime ...*, zijn duet met de Engelse actrice en zangeres Jane Birkin. Zij bleek de liefde van zijn leven te zijn.

Ze bleven vijftien jaar samen en kregen een dochter, Charlotte. Toen Gainsbourg na een leven vol muziek, vrouwen, pastis en Gitanes stierf, vergeleek François Mitterrand hem met dichters als Apollinaire en Baudelaire.

Hoe hebben jullie zijn muziek ontdekt?

Britta: 'Ik hoorde Gainsbourg voor het eerst bij een Belgisch vriendje. Ik was meteen gegrepen door zijn muziek. Hij zong zo anders dan Brel en Aznavour. Zij zijn voor mij de twee grootste chansonniers. Hun teksten zijn gemakkelijker te begrijpen dan die van Gainsbourg. Bij hem moet je meer moeite doen. Hij maakt ook veel woordgrapjes.'

Maurits: 'Door Britta heb ik zijn oeuvre leren kennen. In het begin dacht ik: doe mij maar Aznavour. Dat is melodisch,

harmonisch en ritmisch zeer bevredigend. Gainsbourg is veel minder toegankelijk. Maar door zijn werk te blijven draaien, ben ik er verslaafd aan geraakt. Zijn muziek is een idioom dat langzaam naar binnen sijpelt en onder je huid gaat zitten. Gainsbourg probeert niet te behagen, integendeel. Dat spreekt me zeer aan. Daarnaast is hij een slimme componist. Zijn muziek is heel rijk. Er zitten invloeden in van Dvořák, Chopin en Beethoven.'

Britta: 'Gainsbourg heeft nog veel meer andere stijlen in zijn muziek verwerkt. Jazz, rock en disco – het duet *Love on the beat* met zijn laatste vriendin Bambou. Hij heeft zelfs een reggaeversie van *La Marseillaise* gemaakt. Ik heb een zwak voor *La chanson de Slogan*. Prachtig, Gainsbourgs doorrookte stem en Birkins hoge vrouwenstem. Door dit nummer kwam ik op het idee om zijn werk uit te voeren.'

Maurits: 'Jij houdt van de manier waarop de strijkers in dat nummer bewegen boven de akkoorden.'

Britta: 'Die dalende baslijn vind ik ook gaaf. Ik houd van de combinatie klassiek en pop. Gainsbourg heeft veel voor strijkers geschreven. Daarom werken wij voor *Serge Gainsbourg Forever* samen met het Red Limo String Quartet.'

Vertel eens iets over zijn teksten.

Britta: 'Gainsbourg heeft veel liefdesliedjes geschreven, zoals *Manon*. Maar denk vooral niet dat dit een standaard liefdesliedje is. Welnee, de Manon die hij aanbidt is een perverse vrouw die seks gebruikt om haar chique leventje te bekostigen. Hij zingt vaak over de liefde, maar altijd met een knipoo.'

Maurits: 'Ik houd van de gelaagdheid in zijn liedjes.'

'De 'Manon' die hij aanbidt is een perverse vrouw die seks gebruikt om haar chique leventje te bekostigen'

Britta: 'Een voorbeeld is *Poupée de cire, poupée de son* waarmee France Gall op haar 17e het songfestival won. Ogenscheinlijk een luchtig liedje, maar Gall zingt hier dat ze nog niets weet over de liefde. Best wel spannend als je bedenkt dat ze in het echt ook nog onervaren was. Dat dubbele komt voortdurend terug in zijn muziek en zijn leven. Dat laatste is goed te zien in *Gainbourg, vie heroïque*. We zagen deze biografische film in 2010. Eigenlijk is toen het zaadje geplant voor onze muzikale voorstelling. Vanaf die tijd zijn we ons echt in Gainsbourg gaan verdiepen. Inmiddels hebben we bijna al zijn cd's in huis. Ook hebben we zijn biografieën doorgespit en veel *songbooks* bestudeerd. Begin dit jaar zijn we naar Parijs gegaan om in zijn voetsporen te treden. We zijn onder meer naar het hotel geweest waar hij zijn eerste nacht met Jane heeft doorgebracht, Hôtel Esmeralda. Het schijnt dat Jane de volgende ochtend voor de grap Gainsbourgs favoriete single tussen zijn tenen had gestoken.'

'Gainsbourg boeit. Hij moedigt je aan om na te denken over het leven. Wat je ermee doet of je wel intens genoeg leeft'

Wat voor persoon was hij?

Britta: 'Aan de ene kant was hij heel verlegen en preuts, maar aan de andere kant was hij mediaverslaafd, ongeneerd, provocatief en uitbundig. Hij was ook enorm gul. Ooit zat hij in een taxi en zag hij dat de chauffeur één tand miste. Gainbourg heeft hem toen geld voor een neptand gegeven. Hij zei erbij dat hij wel een lichtgele neptand moest nemen. Een spierwitte zou te veel afsteken bij de rest van zijn gebit.'

Maurits: 'Om losser te worden en zijn verlegenheid te overwinnen, is hij gaan drinken. Maar hij kon geen maat houden. Gainsbourg was grenzeloos. Dat zie je ook in zijn werk. Hij was altijd bezig met een film of album.'

Britta: 'Hij was een enorme workaholic, maar kon ook een enorme lapzwans zijn. Hij was een man van uitersten.'

Maurits: 'Gainsbourg had iets wilds en chaotisch, maar hij was tegelijkertijd überhygiënisch. Voordat hij een bad nam, legde

hij altijd eerst een schoon laken in de badkuip. Dit 'kunstje' had hij afgekeken van Salvador Dalí.'

Britta: 'Zijn huis was ook altijd keurig. Hij zei: "Mijn hoofd is al zo'n puinhoop, ik moet structuur om me heen hebben." Al zijn spullen hadden een vaste plek, niemand mocht zomaar iets verschuiven. Hij was moeilijk om mee te leven. Het was niet zo vreemd dat Jane hem in 1980 verliet. Toen zij vertrok, is hij heel laag gegaan en is hij zijn andere kant meer gaan ontwikkelen.'

Maurits: 'Hij heeft toen een alter ego bedacht, Gainsbarre. Dit stond voor het vieze, het vuige in het leven. Tot zijn dood heeft deze ruige kant naast zijn lieve en trouwe kant bestaan. Gainsbourg boeit. Hij moedigt je aan om na te denken over het leven. Wat je ermee doet of je wel intens genoeg leeft. Dat effect heeft Ramses Shaffy ook op veel mensen.'

Wat voor effect had Gainsbourg op vrouwen?

Britta: 'Gainsbourg was geen schoonheid volgens de heersende normen, maar ik vind hem wel heel sexy en boeiend. Hij wist de mooiste vrouwen in te pakken. Hij was galant en had alles over voor de vrouw die hij liefhad. Het ultieme wat hij voor haar kon doen, was een lied schrijven. Toen hij Juliette Gréco wilde verleiden, schreef hij *La Javanaise*. Voor Jane creëerde hij *Jane B.* en *Sorry angel*. *Je t'aime ...* schreef hij voor Brigitte Bardot.'

Maurits: 'Bardot heeft dat nummer als eerste ingezongen. Maar haar echtgenoot verbood haar dit lied uit te brengen. Dat verbod leverde veel publiciteit op.'

Britta: 'Je kunt zeggen dat zijn vrouwen hem beroemd heb-

ben gemaakt. Gainsbourg deed soms alsof hij vrouwen haatte. Maar in werkelijkheid was hij dol op hen.'

Maurits: 'Hij uitte zijn liefde niet op een Franse manier, maar op een Russische. Gainsbourg was niet op een gestileerde manier gepassioneerd, maar op een dierlijke manier. Hij was meer wodka dan champagne.'

Britta: 'Gainbourg kon diep melancholisch zijn en enorm hunkeren naar een vrouw. Dat soort gevoelens associeer ik met zijn Russische wortels. Omdat vrouwen zo belangrijk voor hem waren, lopen zijn vrouwen als een rode draad door onze voorstelling.'

De inhoud van jullie programma?

Britta: 'Sommige liedjes zullen we uitvoeren op zijn manier, bij andere hebben we nieuwe arrangementen gemaakt. We zingen voornamelijk in het Frans. Enkele liedjes hebben we vertaald in het Nederlands. Tussen de chansons door vertel ik op een speelse manier over zijn leven. In ieder geval zullen de liedjes *La chanson de Slogan* en *Je t'aime ...* niet ontbreken.'

Maurits: 'Het moet heel puur worden.'

Britta: 'We willen een ode brengen aan Gainsbourg en zorgen dat Nederlanders hem leren kennen. Zijn rijke muziek verdient het om keer op keer beluisterd te worden. Een deel van de liedjes uit de voorstelling zetten wij ook op cd. We hopen dat musici, net zoals bij klassieke muziek, zijn werk steeds weer opnieuw zullen uitvoeren.'

EN ROUTE

Maurits Fondse en Britta Maria
(foto: Marisha Teijgeler)

GAINSBURG FOREVER. ZIJN LEVEN, ZIJN VROUWEN – Op 6 maart 2016 presenteren Britta Maria en Maurits Fondse in het Utrechtse Tivoli Vredenburg hun cd *Serge Gainsbourg Forever*. Op dezelfde avond gaat daar ook hun voorstelling over Gainsbourg in première. De band zal naast zangeres Britta bestaan uit Maurits Fondse – piano, zang – drummer Klaas van Donkersgoed en het Red Limo String Quartet. Britta en Maurits stonden eerder samen op het podium met *Un Homme et Une Femme*, een theaterconcert in Franse chansons over alle facetten van de liefde. Britta is behalve zangeres ook zangdocente. Haar man Maurits werkt als pianist, zanger en arrangeur voor diverse artiesten, onder wie Freek de Jonge. Kijk voor de complete speellijst van *Serge Gainsbourg Forever* op www.brittamaria.nl. Vanaf het najaar zal impressariaat George Visser Productions de boekingen verzorgen van *Serge Gainsbourg Forever* voor het seizoen 2016-2017 – www.gvproductions.nl.